

Mededeeling van ingekomen stukken.

sionneerden luitenant-generaal J. W. Bergansius, van het beheer van het Departement van Marine ad interim, en benoeming tot Minister van Marine van den schout-bij-nacht A. G. Ellis, directeur en commandant der marine te Willemsoord.

Dit Koninklijk besluit wordt voor kennisgeving aangenomen;

6°. 92 missives van den directeur van het Kabinet der Koningin, houdende mededeeling van de bekrachtiging door Hare Majesteit van even zoovele ontwerpen van wet door de Eerste Kamer aangenomen in haar vergaderingen van 30 December 1902, 9, 28, 29, 30 en 31 Januari 1903.

Deze missives worden voor kennisgeving aangenomen;

7°. een mededeeling van door de afdelingen Amsterdam en Watergraafsmeer van den Bond van Nederlandsche onderwijzers aangenomen motiën betreffende het aanhangig ontwerp van wet tot aanvulling en wijziging van het Wetboek van Strafrecht.

Deze motiën zullen ter griffie worden nedergelegd ter inzage van de leden;

8°. van de Tweede Kamer der Staten-Generaal de volgende door haar aangenomen wetsontwerpen:

wijziging der Indische Comptabiliteitswet (6);

goedkeuring van de met België gesloten overeenkomst tot wijziging der overeenkomst van 29 Juni 1895, betreffende de verbetering van het kanaal Gent—Ter Neuzen (13);

wijziging van art. 3 der wet van 18 April 1874 (*Staatsblad* n°. 65), regelende de consulaatrechten (99);

goedkeuring van het op 26 April 1902 tusschen Nederland en Groot-Britannië te 's Gravenhage gesloten verdrag betreffende de in sommige strafzaken aan getuigen uit den visschersstand te verleenen schadeloosstelling (110);

aanvulling en verhooging van het IIIde hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1903 (131);

goedkeuring van de op 28 Februari 1903 te Washington tusschen Nederland en de Republiek Venezuela gesloten overeenkomst tot het onderwerpen aan arbitrage en tot betaling van alle onafgedane vorderingen van de Nederlandsche Regeering en Nederlandsche onderdanen op de genoemde Republiek (144);

naturalisatie van C. F. M. Heim en zeven anderen (105);

naturalisatie van J. Bergmans en vijf anderen (116);

bekrachtiging eener provinciale belasting in Noordbrabant (97);

verlenging van den termijn waarvoor bij de wet van 9 April 1900 (*Staatsblad* n°. 44) bekrachtiging is verleend aan de heffing van tolgeld voor het gebruik van den provincialen kunstweg van Assen over Rolde en Gieten naar de Hilde (129);

wijziging der Phosphorluciferswet 1901 (104);

aanvulling en verhooging van het VIIde hoofdstuk B der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1902 (115);

bepaling, dat de vóór 1 Januari 1903 door eenige ambtenaren aan de poststempelfabriek bij 's Rijks Munt aan den Staat bezwene diensten, vermeld op den bij deze wet behoorenden staat, bij de regeling van hun pensioen in aanmerking zullen kunnen komen (120);

toekenning van een renteloos voorschot uit 's Rijks schatkist ten behoeve van den aanleg en het in exploitatie brengen van een spoorweg van Middelburg naar Domburg, met een zijtak van Koudekerke naar Vlissingen (112);

vaststelling van het slot der rekening van ontvangsten en uitgaven voor Nederlandsch-Indië over het dienstjaar 1899 (102);

aanvulling en wijziging van het Wetboek van Strafrecht (125);

verhooging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1903 (126);

instellen van een onderzoek ten aanzien van de rechtsverhoudingen en de voorwaarden waaronder het personeel bij het spoorwegbedrijf in dienst is (127).

Deze wetsontwerpen zullen naar de afdelingen verzonden worden.

De Voorzitter: Ik heb de eer te benoemen tot lid der Commissie voor de Verzoekschriften, in plaats van den heer van Basten Batenburg, den heer Bosch van Drakestein.

De Kamer gaat over tot de trekking der afdelingen.

De uitslag daarvan is, dat zullen behooren:

tot de eerste afdeling, de heeren Sassen, van Velzen, Bultman, Laan, Tak van Poortvliet, van Leeuwen, Bosch van Drakestein, Fennema en van Lier;

tot de tweede afdeling, de heeren van Zinnicq Bergmann, Vening Meinesz, Woltjer, van Nierop, Hovy, Godin de Beaufort, Dojes, Nijsingh en Michiels van Kessenich;

tot de derde afdeling, de heeren van Pallandt van Waardenburg en Neerijnen, Cremers, van Alphen, Nebbens Sterling, van Boneval Faure, Kist, Rahusen, van Asch van Wijck, Gleichman en Sickenga;

tot de vierde afdeling, de heeren Merkelbach, van der Does de Willebois, 't Hooft, van Roijen, van Heek, Dijkmeester, Welt, Scholten, Brouwers en Regout;

tot de vijfde afdeling, de heeren Prinzen, van den Biesen, Reekers, Vlieland Hein, 's Jacob, Bevers, Havelaar, Breebaart, de Jong en van Welderen Rengers.

De Voorzitter: Ik noodig de leden uit naar de afdelingen zich te begeven tot het kiezen van voorzitters en ondervoorzitters der afdelingen. Tevens verzoek ik de voorzitters na hun benoeming bij mij zich te vereenigen in de commissiekamer, ten einde te bepalen welk sectie-werk in de afdelingen zal plaats vinden.

De vergadering wordt verdaagd tot Zaterdag 11 April, des voormiddags te elf uren.

EINDVERSLAG DER COMMISSIE VAN RAPORTEURS over de ontwerpen van wet tot:

1°. houdende aanvulling en wijziging van het Wetboek van Strafrecht (125);

2°. verhooging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1903 (126);

3°. het instellen van een onderzoek ten aanzien van de rechtsverhoudingen en de voorwaarden waaronder het personeel bij het spoorwegbedrijf in dienst is (127).

Algemeene beschouwingen.

Men verklaarde algemeen doordrongen te zijn van de noodzakelijkheid om onder de tegenwoordige omstandigheden deze wetsontwerpen met den meesten spoed te behandelen.

Aan de Regeering bracht men hulde voor haar kalm en krachtig optreden sedert de eerste stoornis in het spoorwegverkeer haar had overvallen en voor de maatregelen, die zij ter verzekering van de openbare orde had genomen.

Men waardeerde het, dat zij in de moeilijke omstandigheden, die het land doorleeft, het gezag hoog houdt en kon de indiening der wetsontwerpen goedkeuren, welke herhaling van het gebeurde kunnen voorkomen en, terwijl de belangen van het spoorwegpersoneel in het oog worden gehouden, verbetering in den toestand kunnen brengen.

Onderscheidene leden meenden, dat ook een woord van lof

niet mocht worden onthouden aan de directies der spoorwegmaatschappijen voor de doeltreffende voorzieningen door haar tot verzekering van het verkeer tijdens de laatste staking genomen.

1°. *Aanvulling en wijziging van het Wetboek van Strafrecht.*

Meerdere leden achtten de veranderingen in het Wetboek van Strafrecht, die de strekking hebben de bescherming van de vrijheid van arbeid en van de persoonlijke vrijheid in het algemeen beter te waarborgen en de intimidatie met al het onrecht en de oneerlijke en gevaarlijke middelen daaraan verbonden tegen te gaan, eene noodige aanvulling.

De bewering door sommigen in den lande geuit en die bij velen ingang had gevonden, dat de bescherming van de vrijheid van arbeid eene aantasting zoude opleveren van het recht der vakverenigingen, achtten zij een wanbegrip, lijnrecht indruischend tegen den eerbied voor de persoonlijke vrijheid van anderen.

Uitdrukkelijk wenschte men dan ook uit te spreken, dat het schenken van adhaesie niet bedoelt verandering of belemmering van de vakverenigingen, integendeel, men wenschte hare ontwikkeling op gezonden en legalen grondslag te bevorderen. Contractbreuk of verkrachting van de persoonlijke vrijheid kunnen echter onder geen omstandigheden erkend worden als geoorloofde middelen om haar doel te bereiken.

Er heerscht bij velen in den lande een onjuist begrip omtrent den zin, de beteekenis en het recht van staken. Staking van arbeid vóór den termijn waarvoor men zich heeft verbonden, is volgens onze wetgeving ongeoorloofd.

Sommige leden wezen er op, dat stakingen als in den laatsten tijd plaats hebben, bedreigen voornamelijk van volkswelvaart te vernietigen of ernstig aan te tasten.

Eenige leden hadden met genoegen gezien dat in het gewijzigde ontwerp de redactie verbeterd was en de grenzen van het ongeoorloofde scherper waren getrokken.

Anderen gaven dit ten deele toe, doch hadden de voorkeur aan de oorspronkelijke lezing gegeven, omdat de ruimere uitdrukkingen, welke daarin voorkwamen, „hinder en overlast, en vreesaanjaging,” daden van intimidatie omvatten, die inderdaad gevaarlijk zijn en zeer veel voorkomen, maar nu buiten de gewijzigde redactie zullen vallen. Zij wezen er op, dat de wijze waarop wordt geïntimideerd, naar mate van de verschillende takken van arbeid uiterst verschillend is.

Enkele leden hadden bedenking tegen de strafmaxima, die zij wel wat hoog achtten; maar aangezien de Regeering verklaart die hooge maxima voor de handhaving der orde en veiligheid noodig te hebben, meenden zij ook te dezen opzichte met de voorstellen der Regeering te moeten medegaan.

Artikel I.

Art. 284 Wetboek van Strafrecht. Eenige leden waren van oordeel, dat het artikel na de ondergane wijziging niet in kracht had gewonnen. Tegen de eerst voorkomende woorden „hinder en overlast” hadden zij geen bezwaar. De appreciatie daarvan had aan den rechter kunnen worden overgelaten, evenals dit thans het geval zal zijn met die van het woord „feitelijkheden” en tal van andere qualificatiën in het Wetboek van Strafrecht.

Anderen leden zouden er de voorkeur aan hebben gegeven, indien men het voorbeeld van den Engelschen wetgever had gevolgd en eene opsomming had opgenomen van de daden, welke strafbaar zijn.

De meening door den Minister van Justitie geuit in de vergadering der Tweede Kamer van 8 April j.l. (*Handelingen* bladz. 1134) omtrent de beteekenis van „opdringen”, had de aandacht getrokken. Men kon daaraan niet den beperkten zin toekennen daaraan door den Minister gegeven als bestaande in een „lichamelijk” tegen iemand zich opdringen. Dit laatste toch is reeds eene „feitelijkheid”.

Vele leden hoopten, dat de Regeering nu ook spoedig zoude overgaan tot verbetering der preventieve politie en versterking van het personeel, die nevens de strafvervolgning niet kunnen worden gemist.

Artikel II.

Art. 358 bis. Dit artikel vond bij de groote meerderheid goedkeuring. Dat men de geëmployeerden bij de spoorwegen strafrechtelijk met ambtenaren gelijkstelt, achtte men alleszins gerechtvaardigd, omdat door spoorwegstaking aan het algemeen belang en de bevolking zeer ernstig nadeel wordt toegebracht.

Enkele leden maakten de opmerking, dat bij staking in verschillende andere bedrijven geen minder gewichtige gronden voor strafbaarstelling zouden bestaan dan bij het spoorwegverkeer.

De opmerking werd gemaakt, dat de Regeering de strafbaarstelling heeft doen afhangen van de vraag wie ambtenaar is en niet van de beteekenis van het openbaar belang dat bij de staking betrokken is, — hetgeen door de leden, die de opmerking maakten, betreurd werd. Het werd van belang geacht om dit punt niet uit het oog te verliezen, bij het ontwerpen van wettelijke bepalingen omtrent het arbeidscontract.

Art. 380. Onderscheidene leden betreunden het, dat als bijkomende straf was aangenomen de ontzetting van het kiesrecht. Zij achtten het onjuist, dat eene politieke straf werd opgelegd waar de staking geen politieke strekking had. Hiertegen werd aangevoerd, dat de staking van den huidigen oogenblik, eene politieke was, en dergelijke politieke stakingen, blijkens de verklaringen in en buiten de Tweede Kamer afgelegd, als wapen voortaan zullen worden gebruikt. Dikwijls was het moeilijk te onderscheiden, of eene staking eene oeconomische of eene politieke was, terwijl te recht die ontzetting als straf was opgenomen voor hen die door staking hun gemis van gevoel voor het algemeen belang getoond hadden.

2°. *Verhooging van het VIIIste hoofdstuk der Staatsbegroting voor het dienstjaar 1903.*

3°. *Instelling van een onderzoek ten aanzien van de rechtsverhoudingen en de voorwaarden waaronder het personeel bij het spoorwegbedrijf in dienst is.*

Algemeen kon men zich met deze ontwerpen van wet vereenigen.

Aldus vastgesteld den 10den April 1903.

VAN VELZEN.

VAN NIEROP.

KIST.

DIJCKMEESTER.

HAVELAAR.

AANWIJZING EENER BIJVOEGING, gedurende de be-
raadslaging in de Tweede Kamer der Staten-Generaal
aangebracht in het ontwerp van wet tot aanvulling
en verhooging van het IIde hoofdstuk der Staats-
begroting voor het dienstjaar 1903. (131)

De in de considerans aangehaalde wet is die van den 31sten
Januari 1903 (*Staatsblad* n°. 43).

AANWIJZING EENER VERANDERING gedurende de be-
raadslaging in de Tweede Kamer der Staten-Generaal
gebracht in het gewijzigd ontwerp van wet tot aan-
vulling en wijziging van het Wetboek van Strafrecht.
(125)

In den vijfden en vierden regel van onderen, moet voor de
woorden: „wettig daartoe gelast”, worden gelezen: „op wettig
gegeven last”.